

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 110/21**, rješavajući apelaciju **Edina Mutapčića i dr.**, te **Advokatskog društva „Petrušić&Co“ d.o.o. Zenica**, podnesenu u ime **Mirze Porče**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (3) tačka d), člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica

Miodrag Simović, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Seada Palavrić, sutkinja

Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 18. oktobra 2022. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Edina Mutapčića, Envera Čostovića, Ševala Duranovića, Amira Fejzića, Admiru Hrustića, Elvedina Ibrahimagića, Ismeta Jašarevića, Zvonimira Jozića, Hadisa Kadrića, Envera Karahmeta, Saudina Kulalića, Mirsada Makića, Harisa Cicvare, Mirnesa Ormanovića, Sedina Smrike, Nezira Spahića, Zijada Sušića, Ajdina Šarića, Šaćira Talića, Safeta Arnauta, Vedada Jašarevića, Selvedina Čamdžića, Zilkaida Muharemovića, Samija Montilja, Edina Hilića, Elvira Masle, Mustafe Mahmutovića, Izudina Šabića, Sedina Telalovića i Amira Bašića** podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Zenici broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. februara 2018. godine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija koju su podnijeli **Advokatsko društvo „Petrušić&Co“ d.o.o. Zenica** u ime **Mirze Porče**, te **Ismet Džulić i Hasija Džulić** protiv Presude Kantonalnog suda u Zenici broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. februara 2018. godine zato što su je podnijela neovlaštena lica.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Advokatsko društvo „Petrušić&Co“ d.o.o. Zenica (u daljnjem tekstu: advokatsko društvo) podnijelo je 12. januara 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) u ime Edina Mutapčića i drugih lica navedenih u izreci ove odluke (u daljnjem tekstu: apelanti) protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 43 0 Rs 139942 18 Rev od 19. novembra 2020. godine i Presude Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. februara 2018. godine.

2. Budući da uz apelaciju nije dostavljena posebna punomoć za zastupanje apelanata pred Ustavnim sudom, kako je to propisano članom 21. stav (2) Pravila Ustavnog suda, dopisom od 2. septembra 2022. godine zatraženo je od advokatskog društva da u ostavljenom roku otkloni navedeni nedostatak. Advokatsko društvo je 5. septembra 2022. godine dopisom obavijestilo Ustavni sud da apelant Mirza Porča odustaje od apelacije. Dalje, u dopisu je navedeno da je apelant Sejad Džulić u međuvremenu preminuo, te da će uz rješenje o nasljeđivanju biti dostavljena punomoć za zastupanje s potpisom nasljednika. Advokatsko društvo je 5. septembra 2022. godine za ostale apelante dostavilo punomoć za zastupanje. Takođe, advokatsko društvo je 13. septembra 2022. godine dostavilo punomoć za zastupanje apelanata Ismeta Džulića i Hasije Džulić, kao i Rješenje o nasljeđivanju broj 43 0 O 175181 19 O od 13. januara 2020. godine kojim su za zakonske nasljednike iza preminulog Sejada Džulića proglašeni Ismet Džulić (sin) i Hasija Džulić (supruga).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Ustavni sud je prethodno Odlukom o dopustivosti broj AP 2120/18 od 11. maja 2018. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) odbacio kao preuranjenu apelaciju koju su apelanti podnijeli 9. aprila 2018. godine protiv Presude Kantonalnog suda broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. februara 2018. godine jer su apelanti protiv navedene presude izjavili reviziju Vrhovnom sudu, o kojoj u vrijeme rješavanja o podnesenoj apelaciji nije bila donesena konačna odluka. U obrazloženju odluke Ustavni sud je konstatovao da nakon donošenja odluke o reviziji, nezavisno od vrste te odluke, apelanti imaju mogućnost ponovno podnijeti apelaciju.

4. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda i Grada Zenice (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 4. jula 2022. godine da dostave odgovore na apelaciju.

5. Kantonalni sud i tuženi su 4. i 13. jula 2022. godine dostavili odgovore na apelaciju.

6. Odgovori na apelaciju su 26. jula 2022. godine dostavljeni advokatskom društvu radi eventualnog izjašnjenja.

7. Advokatsko društvo nije dostavilo izjašnjenje.

III. Činjenično stanje

8. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

9. Presudom Općinskog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 43 0 Rs 139942 16 Rs od 19. oktobra 2017. godine obavezan je tuženi da na ime razlike plaće zbog otežanih uslova

rada i regresa apelantima isplati precizirane novčane iznose za svakog apelanta ponaosob, sa zateznim kamatama, uz naknadu troškova postupka, sve precizno navedeno u izreci.

10. U toku postupka utvrđeno je da su apelanti zaposlenici tuženog i da su raspoređeni na radna mjesta u profesionalnoj vatrogasnoj brigadi. Općinski sud je ukazao da su apelanti tužbeni zahtjev zasnovali na odredbama Zakona o radu, Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti od požara), Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH (u daljnjem tekstu: OKU) i pojedinačnim ugovorima o radu. U vezi s tim, Općinski sud je citirao sadržaj odredaba Zakona o radu (čl. 75, 76. i 78) i OKU-a (čl. 2, 3, 4, 7. i 19). Takođe, Općinski sud je naveo da je odredbama člana 106. Zakona o zaštiti od požara propisano da se zbog posebnih uslova rada, težine i prirode posla i odgovornosti visina sredstva za plaće u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici (starješina, zamjenik, vatrogasac) određuje kao i za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a ostali službenici i namještenici imaju dodatak na plaću od 20%. Općinski sud je takođe naveo da je vještak finansijske struke proveo vještačenje i da je sačinio nalaz i mišljenje na osnovu kojeg je utvrđen iznos duga tuženog po osnovu razlike plaća zbog otežanih uslova rada i razlike regresa za utuženi period.

11. Odlučujući o žalbi tuženog, Kantonalni sud je donio Presudu broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. decembra 2018. godine kojom je utvrđeno da je apelant Mirza Porča u cijelosti povukao tužbu i da je prvostepena presuda u odnosu na njega bez pravnog dejstva. Istovremeno, djelimično je uvažena žalba tuženog, prvostepena presuda preinačena tako što je obavezan tuženi da na ime razlike neisplaćene naknade za korištenje godišnjeg odmora za određeni period apelantima isplati određene novčane iznose sa zateznom kamatom, dok je preostali dio tužbenog zahtjeva za isplatu razlika plaće zbog otežanih uslova rada odbijen kao neosnovan. Apelanti su obavezani da tuženom nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu navedenom u izreci presude.

12. U obrazloženju Kantonalni sud je takođe ukazao na sadržaj odredbe člana 106. Zakona o zaštiti od požara. Dalje, Kantonalni sud je istaknuo da je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud FBiH) donio Presudu broj U-27/17 od 29. novembra 2017. godine, koja je objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 11/2018 od 14. februara 2018. godine. U toj presudi Ustavni sud FBiH je utvrdio da je odredbama člana 114. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“ broj 64/09) i člana 106. Zakona o zaštiti od požara („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 49/06) povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu jer su tim odredbama Gradu Zenici nametnute obaveze, a da pri tom nije regulisan način prijenosa finansijskih sredstava potrebnih za njihovo efikasno vršenje. U vezi s tim, Kantonalni sud je ukazao da je odredbama člana 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim

sudom FBiH propisano da se usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne i općinske vlasti, za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom, neće primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u „Službenim novinama FBiH“. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je zaključio da u vrijeme donošenja drugostepene presude nije bilo materijalnopravne osnove za dosudu naknade na ime razlike plaće zbog otežanih uslova rada, pa je shodno tome u tom dijelu prvostepenu presudu preinačio i odbio tužbeni zahtjev. Odluku o troškovima postupka Kantonalni sud je zasnovao na odredbama člana 386. stav 3. u vezi sa članom 387, te čl. 395. i 397. stav 2. ZPP-a, pri čemu je obrazložio u čemu se konkretni troškovi sastoje i da je iznos određen u skladu s relevantnim odredbama Tarife o nagradi i naknadi troškova za rad advokata i Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi.

13. Rješenjem Vrhovnog suda broj 43 0 Rs 139942 18 Rev od 19. novembra 2020. godine odbačena je revizija apelanata izjavljena protiv drugostepene presude, te je odbijen njihov zahtjev za naknadu troškova revizionog postupka. Vrhovni sud je reviziju odbacio zbog razloga propisanih odredbama člana 237. ZPP-a.

IV. Apelacija

I. Navodi iz apelacije

14. Apelanti navode da im je prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), pravo na imovinu iz člana „II/3.k), 4, Aneksa I“ Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i član 7. Evropske konvencije (kažnjavanje samo na osnovu zakona). Takođe, apelanti su se pozvali i na povredu odredaba Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (pravo na jednakost pred zakonom i pravo na imovinu). Apelanti navode da su tužbu podnijeli na osnovu „legitimne zakonske odredbe koja egzistira dugi niz godina“. Pri tome, apelanti smatraju da je pravni stav Kantonalnog suda suprotan odredbama čl. 40. i 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom FBiH. U vezi s tim, apelanti ukazuju da su konkretne odredbe jasne u pogledu datuma važenja Odluke Ustavnog suda FBiH broj U-27/17, tj. od 14. februara 2018. godine kao dana objave u „Službenim novinama FBiH“, a ne retroaktivno, kako to smatra Kantonalni sud. Apelanti navode da pravna sigurnost podrazumijeva princip vremenskog važenja zakona, te da se legitimno stečena prava ne mogu retroaktivno ukinuti. Apelanti, takođe, smatraju da im je povrijeđena pravna sigurnost zbog „retroaktivne primjene pravnih normi presuda“ i nanesena šteta uskraćivanjem iznosa na koje imaju pravo i obavezivanjem na naknadu troškova postupka.

II. Odgovor na apelaciju

15. Kantonalni sud i tuženi smatraju da apelacioni navodi nisu osnovani, te shodno tome predlažu da se apelacija odbije.

V. Relevantni propisi

16. U **Zakonu o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/95 i 37/03) relevantne odredbe glase:

Član 40. stav 1.

Usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili općinske vlasti za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom neće se primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu.

VI. Dopustivost

17. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, takođe, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

18. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

U odnosu na neovlaštena lica

19. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije u odnosu na lica navedena u stavu drugom izreke ove odluke, Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka d) Pravila Ustavnog suda.

20. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud, takođe, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

21. Član 18. stav (3) tačka d) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

d) apelaciju je podnijelo neovlašteno lice;

a) U odnosu na apelanta Mirzu Porču

22. S obzirom na to da uz apelaciju nije dostavljena posebna punomoć za zastupanje apelanata pred Ustavnim sudom kako je to propisano članom 21. stav (2) Pravila Ustavnog suda, dopisom od 2. septembra 2022. godine zatraženo je od advokatskog društva da otkloni navedeni nedostatak u roku od osam dana od dana prijema dopisa.

23. Advokatsko društvo je 5. septembra 2022. godine dostavilo dopis u kojem je navedeno da apelant Mirza Porča odustaje od apelacije.

24. Dakle, Ustavni sud zapaža da je advokatsko društvo podnijelo apelaciju i u ime apelanata Mirze Porče, ali da na zahtjev Ustavnog suda nije dostavilo „posebnu punomoć za zastupanje apelanata pred Ustavnim sudom“, u smislu člana 21. stav (2) Pravila Ustavnog suda. S obzirom na to, Ustavni sud zaključuje da je apelaciju u ime apelanata Mirze Porče podnijelo neovlašteno lice.

b) U odnosu na apelante Ismeta Džulića i Hasiju Džulić

25. Ustavni sud podsjeća da je odredbama člana 16. stav (1) tačka b) Pravila Ustavnog suda propisano da su učesnici u postupku stranke u postupku u kojem je donesena odluka koja se osporava apelacijom i sud, odnosno organ čija je presuda, odnosno odluka predmet apelacije (član VI/3.b) Ustava).

26. Takođe, Ustavni sud, dalje podsjeća da je odredbama člana 63. stav (2) Pravila Ustavnog suda predviđeno da će se u slučaju da ako apelant umre u toku postupka povodom apelacije postupak obustaviti ukoliko nasljednik u roku od 30 dana od dana smrti ne podnese pismeni zahtjev da preuzima nastavak postupka. Dakle, navedenom odredbom regulisana je situacija ukoliko apelant umre u toku postupka povodom apelacije.

27. Međutim, u konkretnom slučaju, postavlja se pitanje da li su apelanti koji osporavaju presudu Kantonalnog suda od 19. februara 2018. godine ovlaštena lica za podnošenje apelacije u svoje ime u slučaju kada je njihov otac, odnosno suprug, koji je bio stranka u postupku, preminuo 18. augusta 2019. godine u toku postupka povodom revizije, dakle prije podnošenja apelacije Ustavnom sudu.

28. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), ako je navodna žrtva povrede umrla prije podnošenja zahtjeva, moguće je da lice koje ima potreban pravni interes, kao ono u bliskom srodstvu, podnese zahtjev u

kojem navodi prigovore vezane uz smrt. Međutim, zahtjev se vodi pod imenom lica koje je srodnik (vidi *Varnava i drugi protiv Turske*, presuda od 18. septembra 2009. godine, zahtjevi br. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 i 16073/90). Također, Ustavni sud ukazuje da Evropski sud, izuzetno, bliskom srodniku direktne žrtve povrede nekog konvencijskog prava priznaje aktivnu legitimaciju za podnošenje zahtjeva u vlastito ime i kad njegovi prigovori nisu vezani uz smrt direktne žrtve, obrazlažući to time da podnosilac ima „nasljedni interes“ povratiti troškove postupka pred domaćim sudovima koje je poslije sestrine smrti on platio i, drugo, da njegovi prigovori otvaraju pitanja koja se tiču pravilnog upravljanja pravosuđem, pa stoga i važnog pitanja koje se odnosi na opći interes (vidi Evropski sud, *Micallef protiv Malte*, presuda od 7. oktobra 2009. godine, zahtjev broj 17056/06). Isto tako, Ustavni sud ukazuje da bi, s obzirom na prigovore na osnovu člana 6. Evropske konvencije, Evropski sud bio spreman priznati aktivnu legitimaciju srodnika bilo kad su prigovori bili od općeg interesa, a podnosioci zahtjeva su, u svojstvu nasljednika, imali legitiman interes nastaviti sa zahtjevom (vidi Evropski sud, *Marie-Louise Loyen i Bruneel protiv Francuske* iz 2005. godine, i obrnuto, *Bič i drugi protiv Turske*, presuda od 3. jula 2006. godine, aplikacija broj 55955/00), bilo na osnovu direktnog učinka na podnosiočeva nasljedna prava (vidi Evropski sud, *Ressegatti protiv Švicarske*, presuda od 13. jula 2006. godine, aplikacija broj 17671/02).

29. Dovodeći navedene standarde u kontekst konkretnog slučaja, Ustavni sud ukazuje da je u konkretnom slučaju potrebno utvrditi da li se radi o „nasljednom interesu“ apelanata ili nekom važnom pitanju koje se odnosi na upravljanje pravosuđem u općem interesu ili ishod osporene presude ima direktan učinak na nasljedna prava apelanata. U vezi s tim, Ustavni sud, slijedeći praksu u predmetima koji su pokretali gotovo identično pravno pitanje, smatra da se tužbeni zahtjev za isplatu naknada po osnovu radnog odnosa ne može po svojoj prirodi podvesti pod nasljedni interes apelanata, imajući u vidu da se u konkretnom slučaju ne radi o nekom npr. suvlasničkom pravu, već o postupku zaštite prava iz radnog odnosa u predmetu u kojem pred redovnim sudovima apelanti nisu učestvovali. Takođe, Ustavni sud smatra da pitanje navodno pogrešne primjene prava nije stvar koja otvara pitanja koja se tiču pravilnog upravljanja pravosuđem, pa stoga i važnog pitanja koje se odnosi na opći interes (*mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj AP 1062/20 od 6. maja 2020. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Najzad, Ustavni sud primjećuje da u konkretnom slučaju ishod osporene presude nema direktan učinak na nasljedna prava apelanata jer oni sami nisu direktno pogođeni onim što smatraju štetnom posljedicom navodne povrede, tj. nisu žrtve povrede. Ovo posebno imajući u vidu da eventualna novčana

potraživanja Sejada Džulića, koja su predmet osporene odluke, nisu bila predmet ostavinskog postupka okončanog donošenjem rješenja od 13. januara 2020. godine.

Dopustivost u odnosu na ostale apelante

30. Ustavni sud zapaža da apelanti u konkretnom slučaju osporavaju, između ostalog, i Rješenje Vrhovnog suda broj 43 0 Rs 139942 18 Rev od 19. novembra 2020. godine kojim je odbačena njihova revizija kao nedopuštena. Slijedom navedenog, konačna odluka u ovom predmetu je Presuda Kantonalnog suda broj 43 0 Rs 139942 17 Rsž od 19. februara 2018. godine kojom je meritorno odlučeno o tužbenom zahtjevu, pa će Ustavni sud apelacione navode ispitati u odnosu na tu presudu. Stoga, Ustavni sud, u skladu sa svojom praksom (vidi Ustavni sud, Odluka broj *AP 2884/06* od 10. januara 2008. godine, dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba) kao relevantan datum podnošenja apelacije uzima u obzir datum kada je podnesena apelacija u predmetu broj AP 2120/18 koja je odbačena kao preuranjena (vidi Ustavni sud, *AP 2120/18* od 11. maja 2018. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud nije smatrao potrebnim utvrđivati kada je apelantima dostavljena presuda Kantonalnog suda s obzirom na to da je konkretna presuda donesena 19. februara 2018. godine, a da je apelacija podnesena 9. aprila 2018. godine. Dakle, apelacija je podnesena u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uslove iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

31. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uslove u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

32. Iako je u jednom dijelu apelacije nejasno navedeno („II/3.k), 4, Aneksa I“), apelanti, u suštini, ukazuju na povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i člana 7. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

33. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

34. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

35. Ustavni sud zapaža da je u konkretnom slučaju postupak pred redovnim sudovima vođen radi isplate potraživanja iz radnog odnosa. Dakle, nesporno se radi o predmetu građanskopravne prirode, te stoga apelanti uživaju garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

36. Apelanti, u suštini, smatraju da je Kantonalni sud proizvoljno primijenio pozitivnopravne propise, odnosno da je usljed retroaktivne primjene presude Ustavnog suda FBiH došlo do povrede principa pravne sigurnosti. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je, prema praksi Evropskog suda, prvenstveno na domaćim organima, naročito sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćih zakona. Evropski sud ne treba postupati kao sud „četvrte instance“, te stoga neće prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova, osim ako se njihova utvrđenja mogu smatrati proizvoljnim ili očigledno nerazumnim (vidi Evropski sud, *Aščerić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 17. decembra 2019. godine, tačka 23. s daljnjim referencama). Ovakvu praksu dosljedno prati i Ustavni sud u svojim brojnim odlukama (vidi, između ostalih, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 20/05* od 18. maja 2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 58/05, tačka 23). Osim toga, pravo na obrazloženu odluku predstavlja neodvojiv dio prava na pravično suđenje, koje obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke zato što nedostatak dovoljnih irelevantnih razloga u sudskoj odluci može ukazivati, između ostalog, na arbitrarno sudsko odlučivanje. Međutim, to ne znači i obavezu sudova da detaljno odgovore na svaki argument koji stranke iznesu u postupku, odnosno u žalbama ili drugim odgovarajućim podnescima, već moraju odgovoriti na one argumente koji su ključni i odlučujući za donošenje odluke (vidi, npr., Evropski sud za ljudska prava, *Ajdarić protiv Hrvatske*, presuda od 13. decembra 2011. godine, aplikacija broj 20883/09, tačka 34, i Ustavni sud, npr. Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 2478/06* od 17. septembra 2008. godine, stav 22. s daljnjim referencama, objavljena na www.ustavnisud.ba).

37. Ustavni sud primjećuje da je odbijanje dijela tužbenog zahtjeva apelanata kojim su tražili isplatu razlike plaća po osnovu otežanih uslova rada Kantonalni sud obrazložio tako što je svoje odlučnje zasnovao na Presudi Ustavnog suda FBiH broj U-27/17 od 29. novembra 2017. godine. U vezi s tim, Kantonalni sud se pozvao na relevantne odredbe Zakona o postupku pred Ustavnim sudom FBiH, te je jasno obrazložio svoj zaključak o tome da u vrijeme donošenja drugostepene presude nije postojao materijalni osnov da bi se udovoljilo tužbenom zahtjevu u tom dijelu. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je Ustavni sud FBiH u Presudi broj U-20/22 od 27. juna 2022. godine (objavljena u „Službenim novinama FBiH“ broj 54/22 od 8. jula 2022. godine) u izreci naveo da je djelovanje odluka Ustavnog suda FBiH kojim je utvrđeno da je zakon ili propis ili pojedina odredba zakona ili propisa suprotna, odnosno u nesaglasnosti s Ustavom FBiH „takvo da se u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, od dana objave, imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovnosudskim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku“. Dakle, Kantonalni sud je primijenio stanovište Ustavnog suda Federacije BiH u odnosu na pravno dejstvo odluka tog suda, a nije o tome proizvoljno odlučivao, kako to apelanti navode.

38. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da je Kantonalni sud u obrazloženju osporene odluke razmotrio sva ključna pitanja i o njima dao odgovarajuće obrazloženje, odnosno dovoljne i relevantne razloge, zbog čega se, suprotno navodima apelanata, ne može reći da su utvrđenja tog suda u pogledu činjenica ili primjene prava proizvoljna ili očigledno nerazumna. Takođe, Ustavni sud smatra da apelanti niti jednim navodom nisu doveli u pitanje pravičnost postupka u konkretnom slučaju, niti su tvrdili ili dokazali da je postupak na bilo koji način u procesnom smislu proveden na njihovu štetu, već su samo nezadovoljni rezultatom postupka. Takođe, Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud jasno obrazložio i odluku u vezi s troškovima postupka, pa Ustavni sud zaključuje da apelacioni navodi, kojima se u suštini izražava nezadovoljstvo takvom odlukom, nisu osnovani.

39. U odnosu na navode o povredi principa pravne sigurnosti, Ustavni sud zapaža da apelanti te prigovore obrazlažu u kontekstu navodno proizvoljne primjene prava, što je Ustavni sud već ispitao, pa Ustavni sud zaključuje da su takvi navodi neosnovani.

40. S obzirom na izneseno, Ustavni sud zaključuje da osporenom presudom Kantonalnog suda nije prekršeno pravo apelanata na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na imovinu

41. Apelanti smatraju da im je u postupku koji je okončan osporenom odlukom povrijeđeno i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da apelanti tvrdnje o povredi tog prava, u suštini, zasnivaju na istim navodima koje su istakli u vezi s pravom na pravično suđenje, koje je Ustavni sud već elaborirao u prethodnim tačkama ove odluke i zaključio da su neosnovani. Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju nema ničega iz čega bi se moglo zaključiti da je pravo apelanata na imovinu došlo u pitanje na način koji bi vodio potrebi da Ustavni sud to pravo posebno ispita prema standardima iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, niti su u apelaciji pruženi dokazi iz kojih bi se moglo zaključiti suprotno. S obzirom na to, Ustavni sud smatra da su navodi o kršenju prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, takođe, neosnovani.

Ostali navodi

42. U odnosu na navode apelanata da im je povrijeđen i član 7. Evropske konvencije (kažnjavanje samo na osnovu zakona), Ustavni sud ukazuje da se garancije tog prava ni u kojem slučaju ne mogu dovesti u kontekst s parničnim postupkom u konkretnom slučaju, zbog čega Ustavni sud te navode apelanata neće razmatrati.

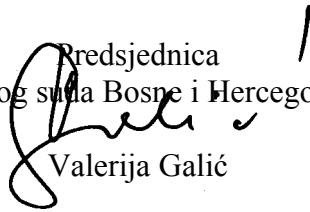
VIII. Zaključak

43. Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada je Kantonalni sud u osporenoj odluci dao jasna i relevantna obrazloženja koja su u skladu sa standardima prava na obrazloženu odluku, odnosno kada ništa ne ukazuje da je sud proizvoljno ili očigledno nerazumno utvrdio činjenice i primijenio relevantne propise na štetu apelanata.

44. Ustavni sud zaključuje da nema ni povrede prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju kada apelanti tvrdnje o povredi tog prava zasnivaju na istim navodima koje su iznijeli u odnosu na pravo na pravično suđenje, a nema ničega iz čega bi se moglo zaključiti da je pravo na imovinu došlo u pitanje na način koji bi vodio potrebi da Ustavni sud to pravo posebno ispita prema standardima iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, niti su u apelaciji pruženi dokazi iz kojih bi se moglo zaključiti suprotno.

45. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka d) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

46. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Valerija Galić